

Nr 84.

Af grefve **Hamilton, Alexander**, *i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om ekonomiska föreningar.*

I den kungliga propositionen nr 35 till årets riksdag med förslag till lag om ekonomiska föreningar stadgas i § 2: »Ekonomisk förening, som idkar handel eller annan verksamhet, hvarmed följer skyldighet att föra handelsböcker, må allenast mot kontant betalning försälja till andra än medlemmar i föreningen. Hvad sålunda stadgas, äge dock ej tillämpning i fråga om förening, hvars försäljning till andra än medlemmar i föreningen omfattar hufvudsakligen alster af medlemmarnes eller föreningens verksamhet». Bestämmelsen i första punkten blir enligt min öfvertygelse ett hinder för de ekonomiska föreningarnas verksamhet; isynnerhet blir detta fallet beträffande landtmännens inköpsföreningar. Det är uppenbart, att det vore fördelaktigt, om man kunde reformera föreningarnas handel så, att kontant betalning blefve mera allmän, men vi äro ännu långt från denna möjlighet. Landtbrukarne lida fortfarande brist på rörelsekapital, och de måste sålunda köpa sina förnödenheter på kredit. Skulle, som nu är föreslaget, rätten för föreningarna att lämna kredit inskränkas till deras egna medlemmar, skulle de utan tvifvel få sin nuvarande kundkrets afsevärdt minskad, och detta betyder minskad omsättning, hvaraf följer minskad förmåga för föreningarna att bereda sina medlemmar förmåner. Jag ser därför i den föreslagna inskränkningen en fara för föreningarnas existens, och denna min uppfattning synes vinna stöd af utvecklingen i Tyskland. Man har där, som vid motiveringen i propositionen kan inhämtas, först infört förbud för förening att idka handel med utomstående, men efter några år från förbudet undantagit landtmannaföreningar, som förmedla inköp af varor afsedda för landtbrukets behof. De skäl,

som i Tyskland talat för landtmannaföreningarnas undantagsställning, måste verka med mera skärpa här, ty vårt land är i jämförelse med Tyskland glest befolkadt och har sålunda ej lika goda betingelser för föreningsväsendets utveckling; då nu detta oaktadt inköpsföreningarna för landtbrukets behof, som under de senare åren bildats i de flesta län, hafva fått en omfattande verksamhet, så beror detta på den handlingsfrihet, som varit dem förunnad; blifva de nu beröfvade denna, blir ställningen för mången förening ohållbar.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen må antaga följande ändrade lydelse af § 2 i Kungl. Maj:ts förslag till lag om ekonomiska föreningar:

§ 2.

Ekonomisk förening, som idkar handel eller annan verksamhet, hvarmed följer skyldighet att föra handelsböcker, må allenast mot kontant betalning försälja till andra än medlemmar i föreningen. Hvad sålunda stadgats äge dock ej tillämpning i fråga om förening, hvars försäljning till andra än medlemmar i föreningen omfattar hufvudsakligen alster af medlemmarnas eller föreningens verksamhet, och ej heller i fråga om förening, som har till ändamål att inköpa och försälja varor, afsedda för landtbrukets behof.

Om vederbörande utskott finner motionens syfte beaktansvärdt, torde den omredigering, som möjligen kan finnas vara lämplig, vidtagas.

Stockholm den 18 februari 1911.

Alexander Hamilton.
